

26A:3

Det har inte ansetts förenligt med regeln om skälig och rättvis avgiftsfördelning i 26 § va-lagen att påföra en redan förut ansluten fastighet ny anläggningsavgift enbart på grund av att den äldre bebyggelsen på fastigheten brunnit ner och ersatts med ny.

Y.F. äger en fastighet i Djursholm. Fastigheten ligger inom verksamhetsområdet för Danderyds kommuns va-anläggning. Fastigheten bebyggdes första gången 1920 och anslöts då till kommunens va-anläggning. Ett äldre hus på fastigheten brann ner den 13 september 1973 och har ersatts med ett nytt. Förbindelsepunkt upprättades den 20 augusti 1974.

Kommunens va-taxa, antagen den 19 juni 1972 och gällande från och med 1 juli 1972, innehåller såvitt angår engångsavgifter, i taxan benämnda anläggningsavgifter, bl.a. följande bestämmelser:

§ 5

Mom 1. För bostadsfastighet och därmed enligt § 3 jämställd fastighet skall anläggningsavgifter vid avgiftsskyldighet för samtliga i § 4 mom 1 angivna ändamål utgå med:

- a) en grundavgift om 6 000 kronor
- b) b) en avgift per m² tomtyta om 5 kronor
- c) c) en avgift per m² våningsyta om 20 kronor.

Mom 4. Sker om- eller tillbyggnad eller uppförs ytterligare byggnad på fastighet eller ökas dess tomtyta, erläggs tilläggsavgift för tillkommande ytor.

Mom 6. Uppförs helt nybebyggelse på fastighet, som förut varit bebyggd eller bildats av förut bebyggda fastigheter eller delar därav, utgår avgifter enligt vad i denna paragraf föreskrivs, dock att avgiftsnedsättning förutom av skäl som anges i mom 7 kan medges med hänsyn till förutvarande bebyggelses ålder och omfattningen av planändring.

Mom 7. I fall som avses i mom 4 och 6 prövar va-verket om nedsättning av anläggningsavgift kan ifrågakomma på grund av tidigare erlagt vederlag eller rätt att bruka va-anläggningen, som tillkommit fastigheten enligt bestämmelser gällande före den 1 juli 1955.

Med anledning av den nya bebyggelsen påförde kommunen Y.F. anläggningsavgift om 32 710 kr. Kommunen yrkade vid Va-nämnden förpliktande för Y.F. att betala avgiftsbeloppet och viss ränta.

Y.F. bestred kommunens talan. I andra hand gjorde han gällande att avgiften skulle nedsättas med skäligt belopp. Han vitsordade att avgiften var riktigt beräknad enligt va-taxan och att den fordrade räntan var skälig.

Kommunen anförde såsom grund för sin talan: Före 1962 tog kommunen inte ut några anslutningsavgifter. För äldre fastigheter i Djursholm gällde att köpeskillingen vid förvärvet

av en fastighet inkluderade rätt att ansluta till va-nätet. Y.F:s fastighet kan möjligen vara avstyckad från sådan äldre fastighet. Om så är fallet har ingen anslutningsavgift utgått för fastigheten. Det ansågs att den som hade en fastighet i Djursholm också hade rätt att ansluta till va-nätet. Kommunen grundar avgiftsanspråket på 5 § 6 mom i va-taxan. Den gamla byggnaden på fastigheten har ersatts med en ny. Eftersom fastigheten ursprungligen anslutits till va-nätet mer än 50 år före den nya byggnadens uppförande kan avgiften inte nedsättas. Kommunen gör gällande att den bruksrätt som tidigare förvärvats skall anses helt avskriven efter 50 år. Någon ny avgift skulle dock inte ha påförts fastigheten om ett nytt hus exakt likt det gamla, hade uppförts på den gamla husgrunden.

Y.F. anförde som grund för bestridandet: Det är inte förenligt med va-lagens bestämmelse om skälig och rättvis avgiftsfördelning att ta ut avgift av fastigheten enbart av den anledningen att den gamla byggnaden brunnit ner och ersatts med en ny. Det finns många fastigheter som varit anslutna till va-nätet under längre tid än hans utan att nya avgifter påförts dem. I vart fall är 5 § 6 mom i va-taxan inte tillämplig när ett hus förstörs på grund av brand. Det nya huset ligger på samma tomt som det gamla och upptar lika stor yta på marken. Det har placerats på annan plats på tomten. Anledningen till detta är att kommunen ändrat stadsplanen för området på sådant sätt att den gamla utfarten från fastigheten till vägen inte längre kan användas. Utfarten är nu ordnad till annan väg. Vidare kunde den gamla grunden inte användas för det nya huset eftersom den frusit sönder. Det gamla huset hade byggts till 1962. Det var således bara en del av den gamla byggnaden som var mer än 50 år gammal, när huset brann ned den 13 september 1973. I samband med ombyggnaden 1962 ändrades fastighetens va-anslutning, varvid avgift erlades till kommunen.

Va-nämnden yttrade:

Enligt lagen (1970:244) om allmänna vatten- och avloppsanläggningar (VAL 1970) är huvudman för allmän va-anläggning berättigad att genom avgifter från ägare av fastigheter som brukar anläggningen bereda sig tackning för nödvändiga kostnader för anläggningen. I 26 § VAL 1970 föreskrivs att avgiftsskyldigheten skall fördelas mellan fastigheterna efter skälig och rättvis grund. Vidare stadgas i 27 § bl.a. att avgift skall utgå enligt taxa som huvudmannen utformar i överensstämmelse med de grunder som anges i lagen, att avgift kan utgå som engångsavgift eller periodisk avgift och att engångsavgift inte får sättas högre än att den svarar mot fastighetens andel i kostnaderna för anläggningens utförande.

Y.F. har i första hand gjort gällande att det inte är förenligt med va-lagens bestämmelse om skälig och rättvis avgiftsfördelning att ta ut anläggningsavgift för fastighet enbart av den anledningen att den gamla byggnaden ersatts med en ny.

Innebörden av regeln om avgiftsfördelning efter skälig och rättvis grund är bl.a. - såsom gällde enligt 1955 års lag (nr 314) om allmänna vatten- och avloppsanläggningar - att kostnaderna för anläggningen i dess helhet som regel skall

fördelas på de särskilda fastigheterna i förhållande till dessas större eller mindre nytta av anläggningen med bortseende från huvudmannens kostnader för anslutning av varje särskild fastighet och för olika delar av anläggningen. Om av särskilda skäl huvudmannens kostnader för att förse viss bebyggelse med vatten och avlopp är avsevärt högre eller lägre än normalt finns dock möjlighet att anpassa fördelningen av avgiftsskyldigbeten med hänsyn till kostnaderna.

Den omständigheten att äldre bebyggelse på en fastighet, som tidigare anslutits till va-anläggningen, rivs - eller som i detta fall förstörs genom brand - och ersätts med ny innebär inte utan vidare att fastighetens nytta av anläggningen ökar eller att huvudmannen åsamkas högre kostnader för denna fastighets va-försörjning än för övrig bebyggelse. Ny engångsavgift kan därför inte påföras fastighet enbart på grund av att äldre bebyggelse ersätts med ny. Med hänsyn härtill, och då kommunen inte heller åberopat några särskilda nytto- eller kostnadsskäl till stöd för sitt anspråk på ny anläggningsavgift enligt 5 § mom i taxan är Y.F. inte skyldig att betala sådan avgift.

Va-nämnden lämnade kommunens talan utan bifall.

En ledamot var skiljaktig beträffande motiveringen och anförde: Enligt VAL 1970 skall avgiftsskyldighet fördelas mellan fastigheterna efter skälig och rättvis grund. Med denna bestämmelse kan inte anses förenligt att ta ut ny engångsavgift av en fastighet enbart på grund av att äldre bebyggelse ersätts med ny. Y.F. är därför inte skyldig att betala den honom påförda avgiften.

Beslut: 1976-12-06, BVA 46

Mål nr: VA 156/75

Kommunen väjdade och yrkade att vattenöverdomstolen med ändring av Va-nämndens beslut skulle fastställa att Y.F. var skyldig att betala den anläggningsavgift om 32 710 kr som kommunen påfört honom.

Y.F. bestred ändring.

Vattenöverdomstolen yttrade:

Frågan om uttag av ny engångsavgift vid uppförande av byggnad som ersättning för tidigare sådan behandlas inte i VAL 1970. Av förarbetena till lagen framgår emellertid att frågan huruvida ytterligare engångsavgift skall komma i fråga vid omreglering av fastigheter eller nybebyggelse enligt föredragande departementschefens mening borde bedömas från fall till fall med ledning av den allmänna regeln om skälig och rättvis fördelning (prop. 1970:118 s 107).

Vattenöverdomstolen finner att uttag av ny engångsavgift enbart på grund av sådan nybebyggelse varom i målet är fråga inte kan anses förenligt med stadgandet i 26 § VAL 1970 att avgiftsskyldighet skall fördelas, efter skälig och rättvis grund. Kommunens yrkande skall därför lämnas utan bifall.

Vattenöverdomstolen lämnade kommunens talan utan bifall.

Dom: 1978-01-17, DT 3

Mål nr: T 59/76

Kommunen ansökte om revision men Högsta domstolen fann inte skäl att meddela prövningstillstånd i följd varav Vattenöverdomstolens dom skall stå fast.

Beslut: 1978-12-05, ST 2046

Mål nr: T 87/78